

Վարագայի Հափաթիս հափաթառ տեօրթ տեֆա, եանի բազար իրթեթի, սալը, բէնճէմպիհ, վե ճիւմս իրթեթի կիւնիւրի չըգմագտա տըր :

Վարագա սենեակ 200 նիւսիս վերիկի, գըյ-մէթի տախի պիր սենե իշին 200, վե սլթը պի իշին 100 զուրուշտուր :

Եիւզ զուրուշու պիր տեֆառա վերեմէյեն քե-սանտան եայլնը 50 զուրուշտախի պլնարագ, իւշ պլըգ 50 նիւսիս զաղեթա վերիկէք տըր :

Վարագա թանե իշե 50 չէր փարայա սաթըլա-ճագ տըր :

Իլանաթըն սաթըրը իւք տեֆա իշին 3, իքինճի

տեֆա իշին 2, վե իւշիւնճիւ վե զլնտե տեֆա-լար իշին 1 զուրուշտուր :

Մէքթաւ պե սայիրե, Վարագը խանընա-իւթ գաթտա, 1 նիւսիս օտառա, փաթեթեթ իւրապեթ իւթին կեթեթիկէք տըր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԵ

Վարագանըն 206 ընճը նիւսիսիստե, միւսպատէլէ մատտէսինե տայիր տեթճ օլունան իլանը րէսմինին պագըընը տախի պլնէն տեթճ խտերիդ :

«Յի 2 զիլգատե, 1281 սենե թարիխիյէ միւսլերրախ օլան նիզամնամե, Տէվլէթի ա-լիյէնին իսհամը ումուսիյէ տեֆթերի քե-պիրինին քիւշատ օլունմասընը, վե ֆի 3 զիլ-գատե, 1281 սենե թարիխիյէ միւսլերրախ օլան նիզամնամե, տեֆթերի մեզպուրե գըրգ միլիօն մեճիտիյէ ալթունլուգ էսհամըն գայա-վե թէսճիլ գըլնմասընը միւսթեզամմըն օլուպ, մեպլաղը մեզպուրտան եիկիրմի տօգուզ մի-լիօնու տիյեոնը տախիլիյէնին պիրլէշտիրի-մէսինե մուխասսաս պուլունմուշ, վե տեօրթ միլիօնու տեֆթերի ումուսի քիւշատիյէ չը-գարըմըշ, վե պագը գալան եէտի միլիօնու տախի, ինշաթը ումուսիյէյէ թախսիս սլա-րագ, իշպու եէտի միլիօնու իքի միլիօնու, տեօրթ միլիօնու իսրաճընտան, լա ագալլ պիր սենե, վե իւշ միլիօնու, իշպու իքինճի թագըմըն իսրաճընտան, լա ագալլ պիր սե-նե, վե իքի միլիօնու տախի իւշիւնճիւ թա-գըմըն իսրաճընտան, լա ագալլ պիր սենե միւրուր իթմէտիքճէ, թէտալիլէ չըգարըլա-մայաճաղը մուգարրէր տիր :

«Յի 2 զիլգատե, 1281 սենե թարիխիյէ միւսլերրախ օլան նիզամնամե մանթուգուեճա, նիզամնամէյի մախսուսուն թանդիմ վե իս-թիլգանիյէ, իրատէյի սենիյէյի հաղթեթի փատիշահի միւսթեպլիգ պուրուլմատըգճա, վե նիզամնամէյի մեզպուր ուսուլի վեճճէ իլան օլունմատըգճա, վե ֆայիլ վե իւսիւլ մալինե մահսուպ մեպալիլ իշին, էվլէլ է-միրտե, մըգատըր վաֆի գարըլըգ պուլուն-մատըգճա, տեֆթերի քեպիրե եենիտէն, իս-համը ումուսիյէ գայա օլունմայաճագ տըր :

«Տէֆթերի քեպիրտե մուգայիյէտ օլան իս-համը ումուսիյէ, իշթիյաթ սերմայեսիյ-լէ, վե Տէվլէթի ալիյէնին էլան զայրի մե-սուս օլան վարիաթը ումուսիյէտիյէ, վե մուգատէմա թախսիս օլունուպտա, գար-չըլըգ իթթիխաղ օլունտուղու տիյուշըր խարիճիյէ թէտիյէ օլունտուգճա, բէյտէր-բէյ գուրթուլաճագ օլան վարիաթ իլէ թէէմին օլունմուշ տուր :

«Տէֆթերի քեպիրտե մուգայիյէտ օլան էս-համը ումուսիյէ օթուգ եէտի սենեակ միւ-պայա սուրեթիյէ թէտիյէ օլունմագ-տըր : վե միւպայա օլունան էսհամըն նիւմ-րօլարը, թէտիյէյի րէս իւլ մալ իլէ, իշ-թիլաթ սանտըղընը քեաֆթէյի մուսմէլա-թընը թէտըգ վե թէֆթիլէ մեմուր օլան պիր գօմիսիօնը մախսուս մարիթեթիյէ ի-լան գըլնմագ տըր :

«իսհամը ումուսիյէ, սենեվի եիւզտե պեշ ֆայիլը օլուպ, իշպու ֆայիլ պեճէր սենե թէմուղ վե քեանուեի սանի իպթի-տալարընտա, Տէր սէատէթ, վե իւստրա, վե փարիս, վե Մըսթէրտամ, վե ֆրանգ-ֆօրթտա, պեճէր եիւզ օն մեճիտիյէ ալ-թունու, եիւզ լիրա իսթէրլին, վե իքի պին պեշ եիւզ ֆրանգ ֆիյյաթը մագթու-ասըլա, ալթուն օլարագ թէսվիյէ օլունա-ճագ տըր :

«Յի 4 զիլգատե 1281 սենե թարիխիյէ միւսլերրախ օլան նիզամնամե աճբեամընճա, տիյուսու տախիլիյէնին պաշը գըսըլարը-նըն, եանի, տեօրթ թէրթիպ էսհամը ճէտիտե, վե թահվիլաթը միւսթաղէ իլէ, օն սենեվիք սերկիլէրին թէպտիլի, պեր վեճճի աթի իճրա օլունմագտըր, շէյլէ բի, պիրինճի, վե իքինճի, վե իւշիւնճի, վե տեօրտիւնճի թէրթիպլէրտէն, եիւզ մեճիտիյէ ալթուն-լուգ էսհամը ճէտիտե մուգապիլինտե, էս-համը ումուսիյէ օլարագ եիւզ եիկիրմի պիր մեճիտիյէ ալթունու, եանի, եիւզ օն լիրա իսթէրլին, վե եա իքի պին եէտի եիւզ էլլի ֆրանգ, վե եիւզ մեճիտիյէ ալթուն-լուգ թահվիլաթը միւսթաղէ մուգապիլին-տե, էսհամը ումուսիյէ օլարագ, եիւզ օն մեճիտիյէ ալթունու, եանի, եիւզ լիրա իսթէրլին, վե եա իքի պին պեշ եիւզ ֆրանգ իթա օլունմագտըր :

«իսհամը ումուսիյէնին թահվիլաթը, իւշ նեվի օլուպ, պիրինճիսի եիւզ օն մե-ճիտիյէ ալթունլուգ, եանի եիւզ լիրա իս-թէրլինլըք օ եանի իքիպին պեշ եիւզ ֆրանգ-լըգ, վե իքինճիսի էլլի պեշ մեճիտիյէ ալ-թունլուգ, եանի էլլի լիրա իսթէրլինլըք, եանի պին իքի եիւզ էլլի ֆրանգլըգ, վե իւշիւնճիսի օն պիր մեճիտիյէ ալթուն-լուգ, եանի օն լիրա իսթէրլինլըք, եանի իքի եիւզ էլլի ֆրանգլըգ օլաճագ տըր :

«իսհամը մեզքիւրէնին պեճէրի տեֆթե-

րի քեպիրե պաշգաճա գայա օլունմագ-վե իսթիյէ նեղարեթի ճէլիլէսի, վե իսհա-մը ումուսիյէ էմանեթիյէ, իշթիլի վա-լեա ճանիպինտէն թայյին պուրուլան մե-մուրուն իմզալարըլա միւսթի օլաճագ տըր :

«իսհամը ումուսիյէնին պիրինճի ֆայիլը թագսիթի, սեքսէն պիր սենեակ թէմուղ իպթիտասընտա տուխուլ իթմիլ օլունուլուն-տան, սենետաթը աթիգանըն հինի մուպ-յէնէսինտե, ֆի 4 զիլգատե, 1281 սե-նե թարիխիյէ միւսլերրախ օլան նիզամնամ մուճիպինճէ, իթասը լաղըմ կէլէն ֆայիլըգ գուրօնլարը, մեմուրու մախսուս թարա ֆընտան, սենետաթը մեզքիւրէնին ասհա պընա թէսլիմ օլունմագտըր :

«իշպու գուրօնլարըն պեթէլաթը, հինի իպրաղընտա, Տէր սէատէթ, վե իւստրա վե փարիստե, Պանգայի տեվլէթի ալիյէ թարաֆընտան իֆա օլունմագ օլուպ, ֆե-գաթ օն սենեվիք սերկիլէրին իշէմիլ օլան ֆայիլըլէրին պիտ օլան, վե պին իքի եիւզ սեքսէն պիր սենեակ քեանուեի սանիսի, վե պին իքի եիւզ սեքսէն իքի սենեակ թէմուղ իպթիտալէրինտե, թագսիթլէրի տուխուլ իտէն գուրօնլար միւսթէսնա օլարագ, պուն-լար նիզամնամէյի մեզպուրուն եէտինճի մատ-տէսի մուճիպինճէ, թագսիթլէրի տուխու-լինտե իֆա օլունմագտըր :

«Յի 4 զիլգատե, 1281 սենե թարիխիյ-լէ միւսլերրախ նիզամնամէնին օն պիրինճի վե օն իքինճի մատտէլէրի մանթուգուեճա, տիյ-յունու տախիլիյէ թահվիլաթընը գանդի նեվինտէն օլուր իսե օլուն, թէպտիլէ պետ օլունտուղու թարիխտէն, եանի րուսի սեք-սէն պիր սենեակ աղուսթօսունուն իւշիւնճի կիւնիւնտէն, սենեյի մեզպուրե, րուսի թըշ-րինի սանինին իւշիւնճի կիւնիւնտէ գատար, իւշ մահ միւստէթ զարֆընտա թէպտիլէ կեթիլիւրիլմէյէք օլուր իսե, թըշրինի սա-նինին իւշիւնճի կիւնիւնտէն իթիպարէն, եայլնըգ պիր պուշուգ մահ միւստէթ իշին-տե, եիւզտե օն թէնգըլիյէ թէպտիլ օլու-նմագ տըր :

«իշպու միւստէթի սանիյէ տախի միւնգա-ղիյէ օլունուգտա, մուսմէլաթը թէպտիլիյէ-յէ պիւսպիլիլին խիթամ վերիլէք տիր :

«Պուսմէլաթը թէպտիլիյէ թէսիլ (գօլպ) օլունմագ, վե մուսմէլաթ սենեակը իթա-սը, վասըլ սենեակըն լիւնճիլ մուսպենե

Տէր սէտտեթէ ճէլլի թէքլլիֆինէ հաճեթ շալմամագ իշին, փարիզ վէ Ենտրապա պուլունան մէնմուրու մախսուսլարտան պաշ-գա օլարագ, մուայեկէնէճիլէր թայեին պուլ-րուլմուշ օլուպ, իշպու մուայեկէնէճիլէր թէպ-տիլէ կէօթիլլիլէն թաշվիլթը մուայեկէնէ իթմէկէ մէնմուրու տուր:

Տէր սէտտեթ, վէ Ենտրա վէ փարիս-տէն մապտա օլան մահէլլէրտէ, թէպտիլէ կէօթիլլիլէն թաշվիլթը մուայեկէնէ օլուն-մագ իւզրէ, Ենտրապա կէօնտէրիլլէքտիլլի-Ֆեգաթ, Խսկէնտէրիլլէտէ թէպտիլլէ կէօ-թիլլէրէնլէր, տէր Ենտտեթէ իրսալ օլունա-ճագտըր:

Ենտտեթ իւմուլլիլլէնին թաշվիլթը, օ-թուզ ետտի սէնէլիք դուքօնլար իլէ պէրապէր, տէրտէսթիլլիլլէ օլունուլունտան, հաղըր օլուն-դու հալտէ, թաշվիլթը աթիգա ասհապընա թէպտիլլէն իթա օլունաճագտըր: Ու վազթէ գատար թէպտիլլէ կէլէն թաշվիլթը, եսհամը բուլմուլլիլլէնին ասըլ սէնէտլէրիլլէ միւպատէ-լէ օլունմագ իւզրէ, Տիլին մուայեկէնէտէ մու-այեկէնէ օլունտուլունու միւպէլլին, պիլր տամ-ղայիլլէրէսթի վազ, վէ մէնմուրու մախսուս-լարաթընտան իմղա օլունաճագտըր:

Իլզուլմու օլան պօրաթըր, թէպտիլլէ ի-շին, թայլին օլունան մէվազըլին ճիւմլէսին-տէ մէվճուտ պոլլուլնաճագտըր:

Պալլետտէ մուհարրէր նիղամնամէլլէրին սու-լէթիլլիլլէ, մէվազըլի մէղպուրէտէ, վէ Ենտ-րապա միւսիլ Պաթթիլլէր, վէ Բօզ, վէ Եօր-թօն նամ ալօգաթլար նէղտիլտէ պուլուն-տուլունտան, անլէրտէն ալլնապիլլէքտիլլէր:

Ենտտեթ իւմուլլիլլէ պուլունան Ենտրապա ի-շինէրալ գրէթիլլէ էնտ Ֆինանս նամ գուլ-մանէնլէր, պիլլիլլէր տիրէթթօրու:

ՃԻԹՄՍ ՄԱՂՏՈՒՆԼՏ

Իպսէրիլլէ գայլմագաթը սապըր, սէ-տտեթըլ Էամիտ պէլլին, եինէ քէնտի մէ-մուրիլլէթինտէ իպգա պուլլուլտուլուն թէ-վաթուր պուլմուշ, վէ ումուլլէն Իպսէրիլլէ էհալլիլլէ շաղ ու խէնտան օլմուշ, վէ պէլ-Տիլտէ կէզիլլ, վէ պիլր գաշ հաթթա իշին միւրապըրընա իրմիլ օլան պիլր գաշ պէտ-խաշար իսէ, տիւլարը խէճալթ Օլմուշ-լաթըր:

Չանագ — գալլէսինտէ — յուլիս 11 տէ պիլր հարէթէթի արզ վուգու պուլմուշ իսէտէ, օրատա հիշ պիլր զարար կէօրիլլէթիլլէ իտի-հալլ պուլ քի, Պիղա սանճաղընտա Բալաճըր գաղաթընտա վազը թուգլա գարիլլէսինտէ պուլունան սէքսէն խանէտէն ելթմիլլ սէքի-ղի, վէ Պէրկալ գարիլլէսինտէ եիւզ խանէ-տէն սոգսանը, վէ սայիլր օն գատար գարի-լլէրին էվլէրի տախի պուլ նիսպէթլէ երզըլլ պ խարապ օլմուշար, վէ թուգլատա սոգուլ, վէ Պէրկալտա օն իքի ճան թէլլէթ օլմուշ տուր:

Պապա նամ մէվէթէթտէ տախի եիւզ էվ երզըլլ, վէ թուգլանըն թուգլ չըգա-րըլան սուլարը, մէգքիլր հարէթէթի արզտան զայպ օլմուշ տուր:

Ենտրա գօլլէրանըն դուլվէթի, համա օլուն կիւնտէն կիւնէ էքսիլլէքտէ տիր, լա-քին, տիգգաթ վէ թէտապիլլիլլէ լաղմէլլէ, էվվէլլէր գատար տէվամ վէ իգտամ օլուն-մատըրը թագաթիլլէ, ելէնտէն քէսպի շիտտէթ իտէճէլլի տախի իհթիլլէր գալլիլլէ տիր, խուսուսիլլէ, էհալլիլլէր ճահիլ վէ պիլլիլլէ գըսըր, կիւյա ելէլլէթիլլէրտէ ճանլարը չըգ-տըր կիւյի, խըլարա, բալլիլլէճանա, վէ գա-վուն ճարպուլ վէ իւղիլլէ տալմագ իշին, իշթիլլէր շէտիլլիլլէ, պիլր քիւլլէր միւսա-տա վէ փուրսաթա պէքթէլլէքտէ օլունուլուն-տա ալլէքտար տըր:

Պաղը գապագճը, պամեաճը, վէ սօղանճը կիւյի սաթըլլարըն, քիւլլէլլէր վէ սէլլէթ-լէրի ալլթընտա, մէմուլլէթտան պուլունան շէլլէրի սաթմագտա օլունուլլարը, պիտտէ-թաթ իշիլլիլլէքտէ տիր:

Էլլէ, կէլլէն ճիւմա կիւնիլ, Ենտի գու-լլէ ճիւլարընտա, փուգարա վէ Բուլ մահէլ-լէսինտէ, քէսին պիլլիլլէրին, բէք ֆէնա ճիւ-սինտէն, թուգլու պալլըր սաթմաղըլլէր, պիլլաթ կէօրմիլլէլլէ տիր:

Պուգարաթա թէտապիլլէ օլունուլլ, վէ էվՏէր ճիլլէթ գայրըլմաթը նիլլէթի խայրիլլէ վէ մէմուլլէթիլլէ, թարաթը Վալլմանաթը սէ-նիլլէտէն իհտա պուլլուլլէթա օլան սայ ու իգտամ, վէ պիլլիլլէքտէ քիսէ իլանէլլիլլէր-տիլլէլլէր բաղմէն, պաղը Տէքիլլէր վէ էճ-ղաճըլար թարաթընտան դուհուրա կէքթէքտէ օլան իրթիլլէրալ վէ զատտարըր, ճէրիլլէ-տէ պիտտէթաթ օլունմուշ տուր:

Էլլէ ճիւմլէտէն պիլլիլլէր օլմագ իւզրէ, վէ եազըլլնլարը թատիլլէ նիլլէթիլլէ, կէլլէն ճիւմա կիւնիլ, թէսաթիլլէ իթիլլէթիլլէ պիլր իսլամ քէլլիլլէրին հալու իթտտէսինիլլէ պէ-լան իտէրիլլէ:

Թօք գաբու ճիւլարըրնտա վազը էճղաճը տիրէքտէնլան ուղարտըրտան սօնրա, պէլ-կիլլ իլէ կէլլիլլէթի կէօրէն մէրգուլ քէլլիլլէր վէ պէրապէրինտէ պուլունան գատըն գաղըլմա չըգարագ, վէ պէլլէ Տէքիլլէր զանն իտէրէք, Իամաճ ուլթա պիլր տէթատա պէլլիլլէ նապ-ղըմա պաթ" տէլլի պէլլիլլէրին պօլլունա սա-րըլլը, վէ պաղըլարը աղամաթ: Էլլէթիլլ օլ-մաթըլլը Տէր նէ գատար պէլլան իլլէթիլլէ իսէտէ, մէրգուլ պիլր տիւլլիլլէ ինանմագ իսթէ-մէտիլլէնտէն, պաղը մէրթէպէ լմէսլլէլլէ մէճ-պուր օլունուլլէր սըրատա, պէլլիլլէ Տէքիլլէրէ քէլլիլլէր, նէ՞ սէպէպէ մէպնի կէօթէթմէ-տիլլէրի սիւլալ իլլէթիլլէ:

Օլվալը կէօլլէրինտէն եաղար տէօթէ-րէք, պէլլիլլէ Տէքիլլէ կիւլիլլէրին, ֆեգաթ փուգարա օլուն պարա վիլլէթիլլէրինտէն, Տէքիլլէր քէնտի խանէսինէ կիլլէթ իս-

թէմէտիլլէրի, վէ նիլլէթիլլէ տիւլլէ գալլա քէնտիլլէրին Տէքիլլէր ալաղընա կիլլէթիլլէ մէճ-պուր օլունուլլէր իթատէ իլլէթիլլէ:

Ենտրա մանըն իթատէսինտէ միւպալաղա վալլմը տըր, Ենտրապա պիլլէլլէ մ. ֆէգաթ, էօլլէ թէլլէքթիլլէր չօգ տէթա իշիլլէթիլլէ օլուն-դուլունտան ինանտըր, վէ օլ Տէնիլլէթաթ օրատալան կէլլէքտէ օլան պիլր գալլիլլէր վէ զալլիլլէրէ-լէրի գալլըլլարագ, քէլլիլլէրին հալի պիլլ-տիրաթ, վէ կէրէք Տէքիլլէր, վէ կէրէք քէն-տիլլէրին վաղիլլէթիլլէր վէ վաճիլլէրիլլէր իլլիլլէ-թիլլիլլէ տէրիլլէ իթտիրաթ:

Պու ալլէմտէ, խուսուսիլլէ թիւլլէրիլլէ-մըլտա, վաղիլլէթիլլէր թանըլան, վէ վաճի-պէլլիլլէր զիլլէթիլլէր էտա իտէն բէք աղ-ատամ պիլլէրնտուլլէրտան պիլլ զանն իտէրիլլէ քի, էկէրէք ՍըՏիլլէր գօլլիլլէթուլ թարաթընտան, Տէր սէլլէթ իրօալ վէ թայլին պուլլուլլէրէ Տէքիլլէ, էճղաճը, վէ մէմուլլէրին սայիլլէ իւզէ-րինէ, զայլլէր տիգգաթը, ինտաթը, վէ փու-գարաթըլլէր զալլըլարտան տախի պիլլէր միւ-թէթիլլէր թայլին պուլլուլլէր իտի, փուգա-րանըն շիլլիլլէրինտէն պէլլէր գաթ զիլլատէ գայրըլապիլլէթէլլիլլէր տալա շիւլլէր Եօգ իտի:

Իօմիլլիլլէ թարաթընտան դուհուրա կէլլէն սայ ու Տիլլէթ, տօղըրուտա, զէլլատէսիլլէ շայանը թիլլէքթիլլէր տէրէճէտէ տիր-լաթին, մէմուլլէրին քէտթիլլէրինտէ ինտան իլլէթ պէր-քէմալ Ենտրապա պիլլէր, վէ էհալլիլլէ տախի ճէհաթթէր սան տէրէճէթէ օլունուլլէր թագաթիլլ-տէ, պաղը թէտապիլլէրին էստտընտա տախի նօգսան վէ եանըլլըր պուլլունտուլլունտան, էմէլ օլունան, վէ իհթիլլէրտէն պուլլունան սէմէրի կէօրիլլէթիլլէր տիր. վէ պուլ խու-սուսա, թիւլլէրիլլէր իթիլլէր օլունա կէլլէքտէ օլան պիլր ուսուլլ Ենտրա եանըլլ զիլլէթալ չօգ կարաթը իթիլլէր տիր. եանի տի-մէք իսթէրիլլէ քի, գօլլիլլէրնու մէղպուր թա-րաթընտան, Տէքիլլէրէք, էճղաճըլարագ, վէ մէմուլլէրին սայիլլէրէ, փուգարանըն գայրըլ-մաթը զըմընտա, իճապ իտէն թէնպիլլէթ, թալլիլլէթ, վէ նասիլլէթ օլունմուշ իսէտէ, այլիլլէր տէրէճէտէ, վէ պէլլէրտէ զիլլատէ էլ-ղէլլիլլէթիլլէ պուլլունտուլլունտա իւզրէ, մէրգու-մանըն վաղիլլէթիլլէրին նէ օլունուլլէր, ումուլլէն էհալլիլլէր վէ Տէր սընթ քէլլանէ, անլաթ-պիլլէթէլլէր սուրէթտէ խապէր վէրիլլէր իլլան օլլէլլէլլէլլէր տըր. շէլլէր քի, ճամիլլէրտէ վէ քիլլիլլէրտէ, ալլըր իլլան իւզրէ, Տէր մէ-մուլլուն վաղիլլէթիլլէ պիլլիլլէրիլլէր, վէ Տէր ի-սանտէ պատըրըլարագ, Տէր թարաթտա նէլլէ իթտիրիլլէր, վէ պիլլապէրին, Տէր սէլլէ-տէ, մահէլլէլլէրտէն վէ Տէր միլլէթ ու մէլ-Տէպտէն աղալարը պուլլունտուլլէր հալտէ, պիլլէր տիգգաթ իտիլլէր, վէ եալլատ իլլէթալ իտիլլէր, եալլապէր վէրիլլէր գօլլիլլէր թէլլէր-լլէնէ հիլլէթ պուլլուլլէրտըն տըր. վէ պիլլ-թալիլլէր պաղը մէմուլլէրտը, քէօթէքթիլլէր վէ օլունմուշար" տարալ մէսլլէր մալլիլլէ:

գունձա, վազիփէլէրինին մուղայրինտէ հա-
րէքէթլէրէ ձէսարէթ իմմիշէր տիր:

— Վարագանն 206 նիւմբոսունտա,
գօլէրանն իւք քէսայի շիտտէթ իմտիկի կիւն-
լէրտէ, պաղը զարիպլէրին, քէնտիլէրի ձէսարի
խաթմալանէլէրէ կէօթիւրմէսինէր դօրդու-
սոյլա, քէօզէ պուճագլարտա էճէլէ գոյ-
սյան զիմտիլէրին Վիլտիլիլ իսիք: սօնրա-
տան անյատրղըմիւր կէօրէ, նիլէ խաթմալար
օտա պաշարտա, յաճան խաթմալ օլտուղուճու-
ղապիթէ, եախօտ միւթէթիլէ խապէր վիլ-
մէ տէյի եալվարմըմար, վէ անլէր տախի
քէյփիլէրին շու րէճալարնըր գապուլ իլէ,
եալանը իրմիլէրապէ մէճպուր օլտուղլարն-
տան, խապիւթիլէ ազըգտան ճէքիմ տախի
կէթիլիլմէյիլ, վէ լարգըյա պաղըլարմա-
փըղընտան, պիլա թէտալիլ էօլմիւշէր տիր:

(Ն) պապտէ, եանի խաթմալանէլէրէ
ձէսարի խաթմալ կէօթիլիլմէյիլն նանըլըր-
օլտուղուճու միւթէյիլն, Վուրիլէտէ պիր
պէյաննամէ օգուճուպտա, Րուճ, Նըմէնի,
վէ (սմանը զաղէթմալարնտա օգուճուտը-
ղն մա թէէսսիլ վէ թէճայիլար պէյան
իլլէմիլ խաթ: Վազաա, պէշ ալմը կիւն
սօնրա, մէղքիլար պէյաննամէնին ճէրիտէտէ
տախի տէրճ իմտիլիլտիլին կէօրտիլէ խաթէ,
հալա նիլէ էօլաղը միւթիլտէնին, մէղքիլար
գօմիլիօն թարափընտան, եալանը փրանսըլ-
ճա զապէթալարտա տէրճ իմտիլիլմէքտէ օլ-
տուղուճու, էսէփ իսէրէք կէօրմէքտէյիլ:

Նիլէր մէղքիլար էօլաղաա բօլիլիպտան
պաշա օլուճաա իտի, ճիւղիլէ մանեա վիլէ-
րէք, սիւքիլթ իտէր իտիք: Հալպու քի,
Տէվէթիլ ալլէյիլն ճէր սընըփէթէպաալըն-
տան էն զիյատէ փագըր կիւրաճարըն
ուճուճէն պիլլէսի իթիլիլա իտէն ճէյլէրին,
Վրանսըլ լիտանընտա նէշը օլուճուտընա, հիւ-
պիր հաղըլը մանեա վիլէմէտիլիլմիլտէն,
անճագ էսէփ վէ թէաճիլպ իտէրիլ:

Վասըլ քի, պու կիւնլէրտէ, Սէթմէպի
թըպիլիլտի շաճանէ միւթէրիլտէրիլտէն
պուլուճան Վասպար պէյ ձէնապլէրի, պա-
ղը տօթլարընն թէքիլիլէրի իւղէրինէ, Սը-
հիլէ դօմիլիօնուճա պիր մէթմուպ եաղա-
րա, քէնտիլ էթքեար վէ թէճիլպէսինէ
նաղալէն ճէպիլտէն պիրէ դօլէրաաա վու-
րուլան նատիլաթտէն օլուպ, ալէսսէվիլէ
իւլ տէօրթ կիւն էօլլէլնտէն պիր իսճալ
ղալարըն, վէ մէղքիլար իսճալըն քէստիլիլ-
մէսինէ շիլմապ վէ տիգգաթ օլուճուտը
թագտիլտէ, էիլպտէ տօգսան քէյփիլիլ ճէր
հալտէ գուրթուլաճաղըն, փէգաթ տիգգաթ
օլուճուպտա, իսճալտան սօնրա ալըլ գօ-
լէրա պաշարտա, էիլպտէ անճագ գըր-
գընն գուրթարըլապիլէճէյիլն պիլտիլմիլ, վէ
շու իլթարըն ուճուճէն էճալլէ իլան իտիլ-
մէսինի արղու իմմիշ տիր:

Վօմիլիօն թարափընտան միլի միւթէյիլէյիլ

ձէնապլէրինէ պիր թէճէքքիլարնամէ եաղ-
լարապ, մէղքիլար իսճալա տիգգաթ օ-
լուճուտըն էլլէմիլիլթէթէն օլմաալնա,
պիլղաթ քէնտիլիլտէն տախի իսթէաթ օլ-
մուշ օլտուղու, վէ հաթմա, մաճէլլէր-
տէ պուլուճան ճէքիլիլէրէ վէրիլէն թա-
լիլմաթլարտա, վէ ուճուճէն էճալիլ իլին էթ-
լիլաա թապ ու նէշը իմտիլիլէն նատիլաթ-
նամէլէրտէ, իսուտուր մէղքիլարն, խաթէ-
թէն իշար օլուճուճու իտուլիլ տախի պէյան
գըլընմըլ Վէ մէղքիլար իլին մէթմուպ տախի
Վուրիլէյիլ կէօնտէրիլէրէք, թապ ու նէշը
իմտիլիլմիլ իսէտէ, թէպալիլ տէվէթիլա-
լիլէ զաղէթալարնըն, վէ եալտա թիւրքի-
յա լիսանլարընն հիւլ պիլիլտէն, մէղքիլար
մէթմուպլար նէշը իմտիլիլէրէք, ուճուճուճու
իսթիլաթտէ իմմէսինէ պիր գօլապլէր ճիւթթ
օլուճուտըն տիր:

Նիլէ մէղքիլար թէճէքքիլարնամէտէքիլ էթ-
լիլաա լուղէթէրիլնէ թէաճիլպ իտէրիլ-
ղիլա, ճէր նատըլ իսէ, պիլ էթլէ, ճէր լի-
լանտա պիր նատիլաթնամէ կէօրմէք իգպա-
լինէ նայիլ օլմաալմըլ տիր: վէ պէսպէլ-
լիլ, Վասպար պէյ ձէնապլէրի, վէ տօթ-
լարը տախի, մէղքիլար նատիլաթնամէլէրտէն
պիլլէմ կիպի պիլ խապէր պուլուճուտա ի-
միլլէր, էիլնէքի, խապէրէրի օլմուշ օլա ի-
տի, մէղքիլար մէթմուպիլն թագտիլիլնէ ապա
հաճէթ կէօրմէյիլէքքիլար պիլ իշթիլպալ իտի:

— Ըտմաա, Նաթաա, Վէյրուլթա,
Վալաաա, իտրիլտէ, Չիլտէ, Վիլթա-
լիլաա, Սարիլիլաա, Փարիլտէ, իսթան-
եաաա վէ իթալաննըն լիլաթնաաա պաշա
թարափըլընտա տախի գօլէրա իլլէթի աղ-
չօթ թէլլէթիլաթ մուճիլ օլմաալա պաշաալ-
ղը հալաալաթտան իսէտէ, պաղըլարը թա-
ղըգա միւթթաա տիր:

— Նըղըլմ վիլայիլթի վալիլիլ տէվէթիլու
Նիլն Սուլիլա բաշա, վէ թըրապըն էյա-
լէթի վալիլիլ հաճի լիլ բաշա հաղարաթիլ,
սէթիլ մէմուրիլիլթէթիլնէ աղիլթիլ իմմիշ-
լէր տիր:

Նիլմիլիլ մալիլէ միւթիլիլիլ, թիլթալէյիլ
էօլլէլն սընըփը սանիլիլ իլէ սէտտէթիլու Վէ-
ճիլիլ էթէնտիլէ,

Նըղըլմ վիլայիլթի ձէտիլտէսի մուճաալ-
պէթիլիլ, թիլթալէյիլ սանիլիլ սընըփը էօլլէլ
միւթէմալիլիլ իլէ, թըրապըն մուճաալպէթի-
սի սապլը իղլէթիլու Նիլն էթէնտիլէ,

Նանեա մուճաալպէթիլիլ, թիլթալէյիլ սա-
նիլիլ սընըփը սանիլիլ իլէ, Վըպըր ձէղիլ-
սի մուճաալպէթիլիլ սապլը, իղլէթիլու Վըպըր
Նիլն էթէնտիլէ,

թըրապըն մուճաալպէթիլիլ, Նըղըլմ
մուճաալպէթիլիլ սապլը, իղլէթիլու Րաշիլ
պէյ էթէնտիլէ,

Վըպըր ձէսիլտէսի մուճաալպէթիլիլ, մա-
լիլէ քիլթալէթի օտաալ իլիլէթաալնտան,

րիլթաթիլու Նիլն էթէնտիլէ թէվէթիլ պուլ-
րուլմուշ տուր:

— ճէրիլտէտէ օգուճուտընա կէօրէ
Նիլմանպըլա Սուաալա ճիլարընա թալիլիլ
պուլուլմուշ օլան Ս. Նըքսանտա նամ ճէքի-
լիլն, փագըրէ պիր գաալնտան իլիլ տէփաալն պի-
լէր զուրուշ ապա թէրիլ ալարընտան, միւթէն-
հագգ օլտուղու ձէղաալ թէրիլպ օլուճուտա նի-
լիլթիլլէ, Սըճիլէթիլ օմիլիօնու թարափընտա
մէրթիլմ ձէլպ իլէ թէվէթիլ գըլընմըլ տիր:

Վէլալիլ պու սալը կիւնիլ ճէրիլտէսիլ-
տէ օգուճուտընա կէօրէ, Վալաթա սէրա-
լը եաղընտա փէպիլն էճալանէյիլ, կի-
ճէնին պիլիլտէն, Նէնի ճէհիլտէ գօլէրա-
տան թուլթուլմուշ օլան պիլղալիլպէ ճէքիլմ
կէօթիլիլմէք նիլլէթիլլէ կէլիլ օլան իլիլ
նէթէր թէնպէրլէր իլէ, օրաաա նէօպէթաթ-
պուլուճան պիր իլիլ նէթէր ճէքիլիլպէ պիլ-
րալ իսթիլհալա չըգըլպ էյլէնտիլթէն սթի-
րա, կիլիլպ քէյփիլղէ պիլղաթ պագաթ
տախի իսթէթիլիլթէրիլտէն, իլլէրիլտէն պի-
լիլի, մէրգուճան թէնպէրլէրտէն ալարը
մալիլմաթ մուճիլպիլնէ, քէյփիլ իլլին թէ-
լէթէ եաղմալա տախի չըգըլմըլ տիր: վէ ու-
մարըլ քի, շու իսուտուր էսէթիլիլիլ, Սը-
հիլէ գօմիլիօնուճու, զիլաալիլլէ նաթա-
լը տիգգաթըն, տալլէթ Նիլմիլ տիր: Վէթ-
օլլուաա վէ ճէմտէ Վալաթա սէրալ կիլիլ պիլ-
մաճէլլտէ պուլուճան ճէքիլիլթիլն իլլինտէ
պէթլէ ինսանիլլէթիլլէր պուլուճուտը-
հալտէ, արթըք քէօզէ պուճագ էթլէրտէ
պուլուճան ճէքիլիլթիլ վէ էճալարըն վա-
շի թալիլաթլարը թարափընտան, փուգա-
րալա գարըլ նէ մէրթէպէ պէտ մուճիլլէր
կէօթիլիլթէլլէյիլ, պէյանն հաճէթ տէյիլիլթիլ:

Վօլէրաաա վէ գօլէրիլտէն էթվիլլէ վու-
րուլանլար պիլն պէշ էիլլ, վէ էօլէնլէր տալիլ
տէօրթ էիլլ նուլթուա գաաալ պալիլ օլ-
մուշ իլլէն, համա օլուճու էթվիլլէ գօլէրա-
տան վուրուլան 69 ա, գօլէրիլտէն վուրու-
լան 116 յա, վէ էօլէն տալիլ 69 նէթէրէ
գաաալ ինմիլ տիր: վէ պու կիւն Րուճ Վէ
Նըմէնի միլլէթիլիլթիլն հաթթա թըրիլլէրիլտէ
պիլթիլ տիր: տիլթէ տիր քի, կէլլէճէք հաթ-
թա շու իլլէթիլ միւթիլթէնին պիլթիլն պիլ-
թիլն տէթ օլաալը իլթիլմալտէն տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Նիլհալէթիլլէ էմր, Վարագաաա շիլ-
տիլլէ գաաալ, Վըրիլէ կալիլիլպաա ալլէյիլն-
տէ եաղըլանլարըն քէաթիլիլ թաաալիլ օլ-
լուճուճու, վէ շու կիլիլլին չըգմաղ օլտուղու
անլալըլարա, խաճանալա Վու չարքէմալիլ
կիւն, Փաթիլիլթիլնէ թարափընտան, Սը-
սըրա, միւթալիլլէյիլ կալիլիլպաաա, սէրիլն
պուրալա կէլլէսի իլլին թէլլէկրաթ ճէքիլիլթիլտիր:
Օէվալը Վըրիլլէ կալիլիլպաա, պու տէ-

Ֆաբի միւրատ էթտիկի պօրույու իսթէտիկի կիպի էթթաիւրէմէքսիզին կէրի տէօնմէյէ մէճ պուր օլաճագարը. լաքին, զարարը եօգ, էսէֆ էթմէմէիտիւր, զիւրա, ազը վագըթտա չօգ իշ կէթրտիւ, եիւզէրճէ ատամլարը մաճպէտէրէ ամթորտը. ագ սագալլը օլմուշ, վէ պիր ա- յազը մէզար չուգուրուէա ինմիշ օլան պիր եւ պիսկիպիսու հէօնկիւր հէօնկիւր աղլաթտը- տը. պիր գաշ պէտխաճարըն նուֆուղուէու արթըրուպ, գալպէրինի սէվինտիտի. վէ ագը- պէթքեար, շիմտիյէ գատար քէնտի ալէյհիտէ սէթլէնմիշ օլանլարըն, վէ Նրուսաղէմ միա- քանութիւնուն պույի զաննլարընը գաթ պէ գաթ թաստիգ իյէտիքտէն պաշգա, հէր հուգուգու, հէր նիգամը, վէ հէր վաճիպէյի զիւմէթի այագ ալթընա ալտը. Սաճանագ- րութիւնագարըն սիլաճ չէքտի, վէ ճէրճ իթ- տի, վէ միւրեաթաթ օլարագտա ֆաթէլ սը- ֆաթընա միւթաճագգ պույուրուտու:

Ինէչէքթիւր իտէրիզ եւ՝ Իէպպ, ազ տա- ճա, էօյլէ պիր զարայիպ նէվինտէն ատէմ, կիտիպ կէլիպտէ, Կուստու շէրիֆէ Խաթրիք օլաճագար:

Պագալըմ, միւմայիլէյճ պուրայա կէլտիք- տէ, իթտիկի պարպարըզլարըն ճէզալարը, բաթթիքիսանէ թարաթընտան թէրթիպ օլու- նաճագ մըտըր, եօխսա եօլունմուշ օլան սա- գալընա հիւրմէթէն, էմսալէրի միսիլու սէթր օլունաճագ մըտըր:

Ռէպալը Սասիս վէ Կիլիկիա, հիւ պիր թասաճուպ իթտիքիքինի, Սարագանըն քէն- չէյի հագգանիյէթ վէ պիւտնազարիստէն գուրթուլամայաճագլարըն, պու պապտէ տա- խի կէթրմէյէ մէճպուր օլուուլար:

Իշրըղոււմ առաջնորդունա տախի, պուրայա կէլին իշին թէլէկրաֆ չէքիլտի իտիյտէտէ, հալէա կէթրիւլէմէմիշ տիր. աճէպս թէլէկ- րաֆ օլայա քէթ մի կիճ վասըլ օլմուշ տուր, եօխսա գօլէրատան գօրգուստունտան եօլար- աճ մը էյլէնմէքտէ տիր:

Լալաճ վերէյտիտէ, չէքիլէն թէլէրէ ի- թասթարղըգ Կիտէրէք, կէլմէզլըք էթմէյէյ- տիլէր:

Պագալըմ Զարութիւն եպիսկոպոս կէլ- տիքտէ, Խաթրիքիսանէ քէնտիտէ պուլունան իւլէ էիւլ իմզալը մաճսէր մուճիպինճէ, պիր թագըմ գէվալըլարտան, նիքեաճ մատտէսի- նէ տայիլը վէսիլէլէր պուլուպ, վէ եան եաթ- տըն, չամդէրա պաթտըն, վէ կիւնէչէ պագ- տըն տէյէրէք ալմըլ օլուուլու չիլ չիլ վէ հա- րամ լիւրալարը, միւմայիլէյճտէն ալարագ, իպրէթի ալէմ օլուն իշին, եինէ սաճիպէ- րինէ կէրի վէրտիլէճէ միտիր, եօխսա, միւ- թէվէֆա Լիթամար Լաթուղիկոստունու էօլ- տիւրէնլէրին քիմ օլուուլուն անլամագ ին- թէտիկի սըրատա, մուղայիլի օլարագ, նէ ֆէնա ատամ իտուկիին հիքեայէսին՝ միտիյ- նէմէյէ գանաաթ իտէճէք, վէ կիտիպ պաշ- գալարը տախի սյստուն իշին, պըրագըպ

պաշգա պիր թարաթա տաճա կէօնտէրէ- ճէք միտիր. . .

— Իշիթտիկիմիզէ կէսրէ, եարըն օտապա- շըլար 7 թանէ գօյուն մատաղ իտէրէք մաճ- պուլարա, վէ 3 թանէ սաղ գօյուն տախի փրկիչէ կէօնտէրէճէքլէր տիր:

— Իշիկիւրիւտէն, պիր գաշ միւթէպէր զաթլարըն իմզալըլա, օրանըն մէքթէպի իշին, Հայկաբանութիւն վէ Չայնաւորու, թիւն պիլէն պիր վարժապետին լիւզումու օլուուլու պիլտիլիմիշտիր. իմտի, շու խըտմէ- թի արզու իտէնլէրին, օտամըղա թէլէրիֆ ի- լէ լագըրտը իթմէլէրին իլան իտէրիզ,

— Լասըլլէի կէչէնտէ տախի իլան իթմիշ իտիք, Կայսէրիյէնին Կէրմիր գարիյէսի մէք- թէպի իշին, Լախարհագրութիւն, լուաբա- նութիւն, Սայնալագրութիւն, վէ լիսանը լուիւրի տէրսլէրին իթայէ միւթթէտիր պիր վարժապետ իթմէնլէրէտէ տիր, անըն տախի պիլիմ օտայա պուլուրմասընը խապէր վէ- րիլիզ:

— Հու տէրճինէ տէվամ իտէճէկիմիզ տիգգաթէ շայն պիր ուզուն պաճա, Սա- րագատա տէրճ իտիլմէք իւզրէ, խասսէթէն թարաթըմըղա կէօնտէրիլմիշ տիր. իմտի հէր քէսին, վէ խուսուսիլէ Խաթրիքիսանէնին նագարը տիգգաթընը տալէթ իտէրիզ:

... Խմագիր Սարագայը հալատիս լրագրոյ Սուրբ Իշմիածին 1865

Ի վաղուց հետէ ձեր ազգասիրական ե- ռանդը քաշ ձանչցած ըլլալու, յետագայ տեղեկութիւնը ձեր ազգագուտ լրագրոյն միջոցաւ Լզգայնոց հաղորդելու կը լիւթամ, յուսալով որ կը բարեհաճիք ամբողջապէս հը- րատարակել ի շինութիւն սիրելի Լզգայնոցս: Հաղորդելիք տեղեկութիւններս միայն սուրբ աթուոյն բարոյական կացութեանը եւ թէ ներկայ անցից և նորա պատճառնե- րուն, և թէ իր մէջի և թէ վիճակաւոր միա- բանութեանց կերպին վրայ լինելով, կը խնդրեմ սիրելի ազգէս որ անգամ մը գար- ձունեն իրենց ուշադրութիւնը դէպ ի այս կողմը, աղէկ ձանչնալով որ իրենց առաջին պարտականութիւնն է Սուրբ աթուոյն իրա- ւանց պաշտպան կալ որ ամէն իրաւանց սըր- բազանն է, քանի որ այն սուրբ իրաւանց մեծաւ մասամբ հաղորդութիւն ունին եթէ իրօք Լուսաւորչական Հայ ըլլալին կը դա- ւանին:

Հունիս 26 ին Սուրբ Իշմիածին մօնա- լով մեզի սեպհական սենեակ մը տուին, ուր տեղ մէկ երկու ժամ հանգստանալէն յե- տոյ, պատիւ ունեցայ հիւրնկալ վարդապե- տի առաջնորդութեամբ վեհափառ հայրապե- տին ներկայանալու: Երբին սուրբ օծութիւ- նը մեզ սիրով ընդունեց, և մէկ երկու ժա-

մու չափ տեսութիւն ընելէս վերջը, նորին վեհափառութեան Լուսաւորչարեալ սուրբ աջը հաճութեամբ սենեակնիս վերադարձայ:

Երբին վեհափառութեան քովէն գատուն- լէք վերջը խոր մտածութեան մէջ ինկայ. վա- սըն զի մեծ տպաւորութիւն ըրած էր իմ վե- րայ նորա կացութիւնը, ինչու որ Պօլսոյ վե- րայ խիստ նիհար ու վատառողջ գտայ, որ- քան որ ֆիզիքապէս տկար, սակայն կերե- ւար թէ հօգույ մը անհանգստութիւն ալ ունէր, ուստի միտքս գրի որ հետաքրքրութիւն ընեմ որքան կարելի է տեղեկութիւն ըստա- նամ, թէ վառքին և վիճակաց վերայ, և թէ միաբանական ուխտին բնաւորութեանցը և բարոյական կացութեանը վերայ:

Հետեւեալ առտուն կիւրակէ ըլլալով ե- կեղեցի իջայ, հոն գտայ Սահափառ կա- թուղիկուր իւր գաճը բաղմեալ, սուրբ խոր- հուրդը արդէն սկսելու մօտ էր, երբոր տե- սայ որ միաբանից մէջ շարժում մը ըսկը- սաւ, մէկիկ մէկիկ սկսան դուրս ելլելով միտ- նելով փոփոխակի երթեւեկութիւն մը կը յաճախէր. միայն հէր Լնդրէասեան Գ. Լնդրէաս եպիսկոպոսն էր որ մինչեւ վերջը նորին վեհափառութեան հետ մնաց. այս տարօրինակ երթեւեկութիւնը խիստ հետա- քրքրական ըլլալով ուղեցի նորա իմաստին թափանձել. ուստի հարցուցի քննեցի տե- ղեկացայ որ թէյ խմելու համար սենեակնին կերթան. ասոր ալ պատճառը վեհափառ Զօր տնօրինութիւնը եղած է, որն որ օրինաւոր ալ է. վասն զի նախնի սովորութիւննին է եղեր որ նախնի ժամերգութիւնը աւարտե- լէն վերջը պատարագ չի սկսած ժամ մը միջոց ձգեն, որպէս զի առաւօտեան ձա- շերինն ընելէն վերջը հետեւաբար թէյեր- նին ալ փառաւորապէս խմեն և ապա ըս- կըսին պատարագի սրբապան խորհուրդը կա- տարելու: Երբին օծութիւնը այս ապօրինա- յորութիւնը օրինաւորութեան փոխել ուղե- լով հրաման ըրեր է որ առանց միջոց տա- լու եկեղեցին իւր պաշտամունքը շարունակէ, և ապա ամենայն ոք իւր սենեակը երթայ. սակայն որի համար կըլլայ այս տեսակ օրի- նաւորութիւն. բարեկարգութիւն սիրողնե- րու միայն կը վերաբերի. այս միաբանութիւ- նը որ կըսես, օրինաւորութիւնը ատող. յա- մառ իւրեանց վատ գրութեանցը մէջ. թէ պէտ պաշտամանց շարունակութեանը դէմ չեն կեցեր, սակայն իրենք չեն կենար, եր- բէք պատիւ ու յարգութիւն չի տալով այն վսեմ սուրբ և պատկառելի խորհուրդին: Երբեմն բաւական համառօտեցիք նոյա անարժան վարմունքը կրօնական մասին, և այլնները հետեւեցունելը ընթերցողաց դատողութեանը կը ձգեմ. գանք քաղաքական վարմունքնին ցըցունելու:

Պ-Է-Է-Է Է-Է-Է-Է Է-Է-Է-Է

ՎԱՐՈՒՄԻ ԶԱՎԱՏԻՍ

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱՎ ԿԷ ԹԱՊԻՍԵՆԷ
Յ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ